

ISSN 0453-8048

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту
України

В І С Н И К

**Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна**

№ 970

Серія «Економічна»

Випуск 81

Заснована у 1966 році

Харків 2011

Редакційна колегія:

Заворожний Г.В. – док. екон. наук, проф., головний редактор,
Будяченко Л.І. – канд. екон. наук, проф., заступник головного редактора,
Бабич В.П. – док. екон. наук, проф., зав. відділу управління економікою і економіки підприємств,
Глушченко В.В. – док. екон. наук, проф., зав. відділу фінансів, грошового обігу і кредиту,
Голіков А.П. – док. геогр. наук, проф., зав. відділу світової економіки і міжнародних відносин,
Коломієць Г.М. – док. екон. наук, проф., зав. відділу міжнародної економіки,
Меркулова Т.В. – док. екон. наук, проф., зав. відділу економіко-математичних методів і моделей,
Семеняк І.В. – док. екон. наук, проф., зав. відділу маркетингу і зовнішньоекономічної діяльності,
Соболев В.М. – док. екон. наук, проф., зав. відділу статистики і обліку,
Тютюнникова С.В. – док. екон. наук, проф., зав. відділу економічної теорії

Редакційна колегія спецвипуску:

Бабич В.П. – док. екон. наук, проф. – відповідальний редактор
Александров В.В. – канд. екон. наук, проф.
Давидов О.І. – канд. екон. наук, доц.
Антоненко Л.А. – док. екон. наук, проф.
Дейнека О.Г. – док. екон. наук, проф.
Ачкасов А. Є. – док. екон. наук, проф.
Ареф'єва О.В. док. екон. наук, проф.
Пуртов В.Ф. – канд. екон. наук, доц.
Штучний В.Г. – канд. екон. наук, доц.
Крикун О.О. – канд. екон. наук, доц.
Третяк В.П. – канд. екон. наук, доц.

Адреса редакційної колегії:

61002, м. Харків, вул. Миросицька, 1, економічний факультет ХНУ імені В.Н. Каразіна, тел.: (057) 705-50-32.
www.econom.kharkov.ua

Вісник присвячений актуальним питанням формування в Україні основних елементів національної інноваційної системи (НІС), розглянуто новітні теорії та концепції менеджменту у сучасних економічних умовах. Особливого значення набуває проблема формування вітчизняної моделі індикативного планування, його методологічного, методичного та інформаційного забезпечення, тому у статтях відображено принципіальні підходи необхідності формування системи індикативного планування, як організаційного взаємозв'язку розробки і реалізації стратегічного планування на різних рівнях управління.

Для викладачів, наукових працівників, аспірантів і студентів економічних та управлінських спеціальностей.

Вестник посвящен актуальным вопросам формирования в Украине основных элементов национальной инновационной системы (НИС), рассмотрены новейшие теории и концепции менеджмента в современных экономических условиях. Важное значение приобретает проблема формирования отечественной модели индикативного планирования, его методологического, методического и информационного обеспечения, поэтому в статьях отображены принципиальные подходы необходимости формирования системы индикативного планирования, как организационной взаимосвязи разработки и реализации стратегического планирования на разных уровнях управления.

Для преподавателей, научных работников, аспирантов и студентов экономических и управленческих специальностей.

The bulletin is devoted to the current problems of the formation basic elements of national innovative system (NIS) in Ukraine; there are considered the newest theories and management conceptions in modern economic conditions. The primary importance is given to the problem of the formation of a national model of indicative planning, of its methodological and information support, for this reason in the articles there are represented fundamental approaches as to the necessity of formation of the indicative planning system as organizational interrelation of the development and realization of strategic planning at different management levels.

For teachers, researchers, graduate students and students of economic and administrative specialization.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 11825-696 ПР від 04.10.2006.

Статті прорецензовано.

З М І С Т

ІННОВАЦІЙНІ ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ	3
Александров В.В.	
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ІНДИКАТИВНОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	9
Бабич В.П.	

РОЗДІЛ І. ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ: НОВІТНІ ТЕОРІЇ І КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ИССЛЕДОВАНИЕ ВЗАИМОСВЯЗИ ПОВЕДЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ С ТЕНДЕНЦИЯМИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНА	14
Базецкая А.И.	
ІНТЕГРАЦІЯ РЕІНЖІНІРІНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ІЗ ЗБАЛАНСОВАНОЮ СИСТЕМОЮ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА	20
Батанова Т.В.	
ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СИСТЕМІ ЗАВДАНЬ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	25
Богдан Н.М.	
ОБЛІК ЗМІН У СКЛАДІ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ	28
Варічева Р.В.	
АГРЕГАТНИЙ МЕТОД ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ	33
Волкова М.В.	
ТЕНДЕНЦИИ МЕЖДУНАРОДНОЙ МИГРАЦИИ	39
Гаранин А.А.	
СТРУКТУРНІ СКЛАДОВІ ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ	42
Гречина І.В.	
КРЕАТИВНИЙ МАРКЕТИНГ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ	45
Гуржій Н.М.	
КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ В МЕНЕДЖМЕНТЕ ПЕРЕВОЗОК	51
Дейнека А.Г., Гайдук А.Ю., Свиридова Е.С.	
ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ КАНАЛІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	53
Дрогомирецька М.І.	
КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛЕННЯ ИЗМЕНЕНИЯМИ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕЕ ПРИМЕНЕНИЯ В СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКЕ ВЕДЕНИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОГО БИЗНЕСА	59
Дуна Н.Г., Ковтун Т.Д.	
ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГОСПОДАРЧИХ КОНФЛІКТІВ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	64
Жукова Л.М.	

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	70
Коваленко Л. А.	
ПОБУДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	76
Козирєва О.В.	
РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ МАКРОПРОЦЕСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ СИСТЕМИ.....	80
Коломієць Г.М., Гузєнєков Ю.Г.	
ФІНАНСОВА ОЦІНКА СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ.....	85
Кравець А.В.	
РОЛЬ МАРКЕТИНГА ТЕРРИТОРИИ В СИСТЕМЕ СТАБИЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	97
Кудинова М.М.	
СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІОННОГО МЕНЕДЖМЕНТА.....	100
Лаптев В.Г., Ткаченко Е.С.	
АНАЛІЗ, СТРУКТУРА І КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕНЕЖНИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЯТТЯ.....	103
Лысенко Е.В.	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	109
Малишев О.В.	
ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ “РИЗИК”.....	114
Мантур-Чубата О.С.	
ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМОЇ ГАЛУЗІ ЯК ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	118
Меліхова Т.О.	
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	123
Мельник О.О.	
РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕГІОНАХ ТА МІСТАХ УКРАЇНИ.....	126
Навроцький О.О., Родченко В.Б.	
УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ ПРОЄКТІВ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ОПЦІОННОГО ПІДХОДУ.....	131
Недавні А.В.	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ УСПІХУ В КОНТЕКСТІ «ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ».....	134
Оболенцева Л.В.	
ВПЛИВ ПРИРОДНО-РЕСУРСНИХ КОНФЛІКТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.....	139
Петрушенко М.М.	

ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЯК ФАКТОРУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	142
Погасій С.О., Краснокутська Ю.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ВИБОРУ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ .	147
Подмешальська Ю.В.	
ВНУТРІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В КООПЕРАТИВАХ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	151
Радова О.В.	
ВЗАЄМОДІЯ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ЯК КАТАЛІЗАТОР СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	155
Резніков В.В.	
ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	159
Рибак О.В.	
НЕГАТИВНІ ПОСЛЕДСТВИЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ С ПРИМЕНЕНИЕМ АУТСОРСИНГОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ЭКОНОМИКЕ США.....	163
Сидоренко Е.Е.	
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ.....	167
Сніжко Ю.С.	
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	170
Транченко Л.В.	
ВПЛИВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ	174
Челомбійко Т. В., Пуртов В.Ф.	
ТУРИСТИЧНА СФЕРА ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	179
Штембуляк Д.О.	
НОВІ ПІДХОДИ ДО КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ РОБОТИ ХЛІБОПЕКАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА	183
Янаков В.П., Самойчук К.О., Пупинін А.А.	

РОЗДІЛ ІІ. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ В ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЯХ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

МЕТА ТА УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН ДЕРЖАВНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	187
Ареф'єв С.О.	
ПРОБЛЕМИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	190
Бабич Д.В., Голозубов В.О., Яценко О.А.	
СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ СТІЙКОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	193
Бабич С.М.	

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ОЗНАКИ ПРОЦЕСУ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	197
Баландіна І.С.	
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН	201
Більовська О.О.	
ИССЛЕДОВАНИЕ НАУЧНЫХ ПОДХОДОВ ОТРАСЛЕВЫХ БАРЬЕРОВ ВХОДА – ВЫХОДА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ.....	204
Васюта Е.П.	
РОЛЬ ИНСТИТУТОВ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ	208
Воробьев Е. М., Теленкова С.С.	
СУЧАСНІ НОРМАТИВНО – ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ.....	212
Глушченко А.С., Заїка А.М.	
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	218
Грецька Г.М., Колесник Т.М., Демидова О. С.	
ПРИНЦИПЫ ПОСТРОЕНИЯ МЕХАНИЗМА РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ТОРГОВЛИ УКРАИНЫ	224
Грицай Н.Н.	
СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ	230
Давидова Т.В.	
АНАЛИЗ МЕТОДОВ ОЦЕНКИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	232
Дорохова Е. И., Чертова И.П.	
ІМІДЖ КРАЇНИ: СТРУКТУРНО-ЕЛЕМЕНТНИЙ ПІДХІД	236
Євтушенко Г.В.	
ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	242
Євтушенко М. В.	
ВИКОРИСТАННЯ КРИТЕРІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ БІЗНЕС-МОНІТОРІНГУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	246
Єршова Н.Ю.	
ПРИОРИТЕТНІСТЬ РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ ЗА РАХУНОК АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	251
Жердев М.Д., Мирошніченко Ю.В.	
МЕСТО ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЕ.....	255
Зайцева Н.П.	
СТВОРЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	259
Касьянова А.О.	

МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ У РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ	266
Кондратенко Н.О., Тарадай В.Н.	
ДОЦІЛЬНОСТЬ ІНВЕСТУВАННЯ В ЗАПАСИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	273
Лук'янченкова В.Є.	
УПРАВЛІННЯ ОРЕНДНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ТА ЇХ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАШИНОБУДУВАННЯ.....	276
Масленніков Є.І., Побережець О.В., Іванова К.В.	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННОГО РАЗВІТІЯ.....	282
Микитась В.В.	
СУЧАСНІ ФАКТОРИ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	286
Назарова О.Ю.	
АНАЛИЗ ИНВЕСТИЦИЙ В ОСНОВНОЙ КАПИТАЛ В ПЕРИОД «СРЕДНЕГО» ЦИКЛА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ (1999-2011 гг.)	290
Нескородев С.Н.	
РОЗВИТОК ТУРИСТСЬКИХ РЕСУРСІВ В РЕГІОНІ.....	297
Писарева І.В.	
РОЗШИРЕННЯ РІВНЯ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІК УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТА ІНВЕСТИЦІЙ НА ОСНОВІ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ.....	300
Підгірна В.Н.	
ПРОБЛЕМЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ МАЛЫХ ФОРМ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ РОССИЙСКОЙ ЭКОНОМИКИ	304
Примаченко И.Н.	
ЧИННИКИ І УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ	308
Рекун Г. П., Прус Ю.І.	
МЕТОДИ ТА ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ.....	314
Тарасенко Ю.В.	
ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ	321
Таукешева Т.Д.	
ПРИСКОРЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СЕЛА.....	326
Третяк В.П.	
ІНВЕСТИЦІЇ, ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	330
Філатова С.О., Климович Н.І.	
ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ.....	333
Чепижко Е.В.	

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ТАМОЖЕННО-ТАРИФНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ
ВНЕШНЕТОРГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ 338

Черкашина Л. С., Лазарева М. Ю.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ 342

Широкова О.М., Челядінова Н.Г.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ ЗОВНІШНІМ БОРГОМ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 346

Шуба О.А.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ: СУТНІСТЬ ТА
ПРОБЛЕМИ 350

Шушко О.О.

РОЗДІЛ III. ІНДИКАТИВНЕ СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

СОВРЕМЕННЫЕ ВЗГЛЯДЫ НА СИСТЕМУ БЮДЖЕТИРОВАНИЯ 356

Крикун О.А.

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ОБЛАСТІ У МЕХАНІЗМІ БЮДЖЕТНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ 359

Купріянова Д.С.

ИНДИКАТИВНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМПАНИИ . 364

Панасенко О.В.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ
ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ 370

Парамонова Є.Є.

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ У СТРАХОВОМУ БІЗНЕСІ 373

Поколотний В.В.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ-БАНКИНГА В УКРАИНЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО
ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ 376

Пятак Ю.А.

ПРИМЕНЕНИЕ SMART-КРИТЕРИЕВ ПОСТАНОВКИ ЦЕЛЕЙ В СТРАТЕГИЧЕСКОМ
ПЛАНИРОВАНИИ ОРГАНИЗАЦИИ 382

Терновая И.А.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ 386

Ткаченко Ю.В.

РОЛЬ ЛІЗИНГУ У ПРОЦЕСІ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ 391

Ящук Д.Л.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ
ТУРИСТИЧЕСКОГО БИЗНЕСА ИОРДАНИИ 395

Jresat Sami Senyal

6. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/gdvdg_rik/dvdg_u/strukt_res2006_u.htm
7. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08 липня 2010 р. №2464-VI [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2464-17&p=1283154197969023>. — Загол. з екрану.
9. Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку зобов'язані вести фізичні особи – підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність: Наказ Державної Податкової Адміністрації України від 24 груд. 2010 року №1025 [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1425-10>. — Загол. з екрану.
10. Про затвердження Порядку обліку платників податків, зборів (обов'язкових платежів): Наказ Державної податкової адміністрації України від 19 лют. 1998 року № 80 [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0172-98>. — Загол. з екрану.
11. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року №973-IV [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=973-15>. — Загол. з екрану.
12. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 трав. 2003 року №742-IV [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=742-15>. — Загол. з екрану.

УДК: 330.341.1

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ

Грецька Г.М., к.е.н., ст. наук. співробітник, Колесник Т.М., к.е.н., доцент
Харківська національна академія міського господарства
Демидова О. С., канд. екон. наук, доцент
ХНУ імені В.Н. Каразіна

Розглянуто поняття «інновація», фактори, які визначають інноваційний розвиток та основні функції інновацій. Досліджена інноваційна діяльність підприємств України і Харківського регіону. Розглянуто динаміку розвитку інноваційності промислових підприємств в Україні, впровадження прогресивних технологічних процесів та освоєння виробництва нових видів продукції в промисловості, пропозиції з активізації інноваційної діяльності підприємств.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, продукція, процеси, підприємство.

We consider the concept of "Innovation", factors that determine the innovative development and key features of innovation. Explored innovative activity of enterprises of Ukraine and Kharkiv region. We consider the dynamics of the innovation of industrial enterprises in Ukraine, introduction of advanced processes and development of new products in the industry, proposals to enhance innovation activities of enterprises

Keywords: innovation, innovation activities, products, processes, enterprise

В теперішній час єдиного підходу до визначення інноваційної діяльності нема, рівно як і не проводилося суцільне обстеження підприємств і організацій, в яких досліджувались би інновації. Існуючі оцінки інноваційної діяльності ґрунтуються на вибіркових обстеженнях більшої або меншої широти і цим пояснюється нерідко протиріччя їх результатів [2].

Інновації і інноваційна діяльність традиційно уявляються як напрям науково-технічного прогресу (високотехнологічної його складової) і як процес, що зв'язаний з впровадженням результатів наукових досліджень і розробок в практику. Однак розуміння і зміст поняття «інновація»

більш ширше. Сфера інновацій всеосяжна, вона не тільки охоплює практичне використання науково-технічних розробок і винаходів, але і включає зміни в продукті, процесах, маркетингу, організації. Інновація виступає в якості явного фактора зміни, як результат діяльності, що втілений в новий або удосконалений продукт, технологічні процеси, нові послуги і нові підходи для задоволення соціальних потреб.

Термін «інновація», в сучасному його розумінню, першим став застосовувати Й. Шумпетер, який підкреслював, що інновація - це суттєва зміна функції виробляемого, яка перебуває в новому з'єднанні і комерціалізації всіх нових комбінацій, заснованих на використанні нових матеріалів і компонентів, впровадженні нових процесів, відкритті нових ринків, впровадженні нових організаційних форм.

До цього можна додати, що інновація - це новий продукт, нове явище або дія на ринку (підприємстві), яке має метою залучити споживача, задовольнити його потреби і одночасно принести прибуток підприємцю.

Розглянемо фактори, які визначають інноваційний розвиток. Це:

- ринкова кон'юнктура і конкуренція (як на внутрішньому, так і зовнішніх ринках);
- середовище (рівень розвитку науки і техніки, законодавча і нормативна база, політична і економічна стабільність);
- кадри (вчені, спеціалісти, підприємці, менеджери, політичні діячі, державні службовці);
- ресурси (природні, виробничі, фінансові, науково-технічні, технологічні, інфраструктура).

Спонукачами інновацій є постійні зміни, які відбуваються в різних сферах людської діяльності. В кожній з них цілями нововведеної є впровадження нових процесів або продуктів, які направлені на забезпечення стійкого і довгострокового економічного зростання. До них відносяться:

- удосконалення або створення нових матеріалів, обладнання, технологічних процесів, продуктів, послуг і методів, корінним образом змінюючих або суттєво поліпшуючих ефективність економіки;
- зміни в соціальній структурі для підвищення соціального статусу особистості і досягнення оптимального співвідношення особистих і суспільних інтересів;
- модифікації системи управління, яка склалася, що дозволяють поліпшувати діяльність підприємств та організацій, які сприяють адаптації до умов, що змінюються.

Всі нововведення в техніці, технології, економіці, управлінні і соціальній сфері взаємопов'язані один з одним, і щоб впровадити нововведення в якій-небудь з цих сфер, практично завжди необхідно здійснювати відповідні зміни і в інших. Це пояснюється тим, що в переважній більшості інновації базуються на одночасному цілеспрямованому сполученні і використанні самих різних видів знання заради отримання нових областей його економічного застосування.

Документально оформлений результат досліджень, розробок або експериментальних робіт з підвищення ефективності якої-небудь сфери діяльності є **новацією**. До неї відносяться відкриття, винаходи, патенти, ноу-хау, документація на новий або удосконалений продукт, технологія або виробничий процес, а також різні рекомендації, методики, інструкції, стандарти, результати маркетингових досліджень, раціоналізаторські пропозиції. Новація у вигляді нових знань, підходів, прийомів набуває нової якості і перетворюється в інновацію (нововведення) з моменту його впровадження і початку розповсюдження.

Інновація - кінцевий результат упровадження новації в цілях отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного або іншого виду ефекту, який затребуваний суспільством. Іншими словами, інновація - це конкретний результат будь-якої творчої, пов'язаної з ризиком діяльності, яка забезпечує просування та впровадження на ринок нових, суттєво відрізняючих від колишніх, благ, більш повно задовольняючих потреби; відкриття і освоєння нових ринків або досягнення інших конкретних цілей.

Основні функції інновацій:

- вони залучають до виробництва нові продуктивні сили, сприяють підвищенню продуктивності праці і ефективності виробництва, скорочують різного роду витрати;
- підвищують рівень життя кожної людини і суспільства в цілому за рахунок різноманітності і якості продукції і послуг, що виробляються, задоволення потреби населення;
- допомагають привести до відповідності структуру виробництва із структурою потреб, що змінилися, сприяють підтриманню рівноваги між попитом і пропозицією, між виробництвом і споживанням;
- є результатом застосування творчих можливостей і знаній конкретної особистості, людського інтелекту, що, в свою чергу, стимулює подальше зростання творчої діяльності.

Сучасна економічна теорія розрізняє п'ять основних типів інновацій:

- ◆ товарна інновація (введення нового продукту);
- ◆ технологічна інновація (введення нового методу виробництва);
- ◆ ринкова інновація (створення нового ринку товарів або послуг);
- ◆ маркетингова інновація (освоєння нового джерела поставки сировини або напівфабрикатів);
- ◆ управлінська інновація (реорганізація структури керування).

Традиційним підходом до типології нововведень по предмету прикладання є їх розподіл на інновації-продукти і інновації-процеси.

Інновація-продукт - новація в вигляді принципово нового або удосконаленого продукту, що просувається у формі товару на ринок. Часто впровадження нового продукту буває пов'язано з освоєнням або створенням нових ринків.

Інновація-процес - це технічне, виробниче і управлінське удосконалення, що знижує витрати на виробництво продукту. **Інновація-процес** може перетворитися в інновацію-продукт, якщо затребувана на ринку. Виділяють ще інновацію-сервіс, яка пов'язана з обслуговуванням процесів використання продукту за межами підприємства (програмне забезпечення комп'ютерів).

До інновацій, які впливають на процес виробництва і діяльність компаній на ринку, відносяться технологічні, виробничі, економічні, торгові, соціальні, правові, управлінські і інформаційні.

В офіційній статистиці під **технологічними інноваціями** розуміють діяльність підприємства, яка пов'язана з розробкою та впровадженням як технологічно нових, так і значно технологічно удосконалених продуктів (продуктові інновації) і процесів (процесові інновації). З 2007 р. під **інновацією** розуміють введення у вживання будь-якого нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процесу, нового методу маркетингу чи нового організаційного методу в діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків. Інноваційна продукція поділяється на нову для ринку та нову для підприємства [3].

Технологічно новий продукт та значно технологічно удосконалений продукт (з 2007 р. – **інноваційна продукція**) – це продукція, яка є новою або значно удосконаленою в частині її властивостей або способів використання. Новими продуктами вважаються товари та послуги, що суттєво відрізняються своїми характеристиками або призначенням від продуктів, що виготовлялися підприємством раніше. Значні покращення можуть здійснюватися за рахунок змін в матеріалах, компонентах та інших характеристиках виробів, що покращують їх властивості. Сюди включаються значні вдосконалення в технічних характеристиках, компонентах та матеріалах, у вбудованому програмному забезпеченні та інших функціональних характеристиках.

До **обсягу інноваційної продукції** віднесена вищезазначена продукція, що впроваджувалася у виробництво протягом останніх трьох років [3].

Необхідною умовою економічного зростання і підвищення якості життя Любої країни є інноваційна активність. В свою чергу вона залежить від економічного і науково-технічного потенціалу держави, його інноваційної політики і ресурсів. На рівні підприємства (компанії) інноваційна активність залежить від вибору стратегії і якості управління діяльністю, гнучкості виробничих систем і використання ресурсів.

Інноваційна активність проявляється через інноваційні процеси – цілеспрямовану діяльність по створенню, освоєнню в виробництві і просуванню на ринок продуктових, технологічних і організаційно-управлінських новацій.

Зупинимось на дослідженні інноваційної діяльності підприємства.

Інноваційним є таке підприємство, яке впроваджує продуктові або процесові інновації, незалежно від того, хто був автором інновації – робітники даної організації або зовнішні агенти (зовнішні власники, банки, представники місцевих органів власті, науково-дослідницькі організації і провайдери технологій, інші підприємства) [2].

Інноваційна діяльність підприємства спрямована, насамперед, на підвищення конкурентоспроможності продукції (послуг), що випускається.

Взаємозв'язок між конкурентоспроможністю і інноваційною діяльністю виходить з визначень цих понять. Під конкурентоспроможністю може розумітися «здатність країни або підприємства виробляти товари або послуги, які можуть конкурувати на світовому ринку». В свою чергу під інновацією може розумітися «впровадження нової або суттєво поліпшеної ідеї, товару, послуги, процесу або практики, що призначена для отримання поліпшеного результату». Таким чином, між конкурентоспроможністю і інноваційністю є певний взаємозв'язок – інноваційна діяльність може розглядатися як засіб підвищення конкурентоспроможності [1].

Забезпечення конкурентоспроможності товару потребує новаторського, підприємницького підходу, суттю якого є пошук і реалізація інновацій. Головною передумовою інноваційної стратегії є моральне старіння продукції, що виробляється, і технології.

Україна має значну кількість передумов для досягнення високих показників інноваційного розвитку. Передусім, це розгалужена мережа вищих навчальних закладів з тривалими традиціями викладання природних і технічних наук; велика частка осіб з вищою освітою і науковим ступенем; загальна сприйнятливість населення до інновацій, точних наук і техніки; наявність значної кількості підприємств, що орієнтовані на випуск високотехнологічної продукції, які зберегли унікальні висококваліфіковані кадри, і т. п.

Незважаючи на це, показники інноваційного розвитку України є недостатніми. До того ж слід відзначити, що показник інноваційної активності промислових підприємств з кожним роком знижується.

Кількість підприємств, які впровадили інновації в 2009 р., у порівнянні з 1996 р. скоротилася в 1,8 рази, а їх доля в загальній чисельності промислових підприємств – з 25 до 12,7 %, тоді як в США, Японії, Німеччині і Франції їх доля складає 70 – 80 %. В табл. 1 наводяться дані про кількість промислових підприємств, які впровадили інновації в 2005 - 2009 рр. [4].

Таблиця 1

Динаміка розвитку інноваційності промислових підприємств в Україні

Найменування	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.
Промислові підприємства, які впровадили інновації	1491	1503	1506	1472	1120

Найбільш активно впровадження інновацій робиться на великих підприємствах, які мають розвинену матеріально-технічну базу, відповідні підрозділи з кваліфікованими спеціалістами.

Наведемо деякі дані, які характеризують розвиток інноваційної діяльності в Україні за роки реформування (табл. 2) [4].

Таблиця 2

Оцінка напрямку інноваційної активності підприємств України

Показники	Роки						
	1996	2000	2006	2007	2008	2009	2009 р. к 1996 р., %
Впровадження нових прогресивних технологічних процесів	7303	2936	1403	1421	1142	1482	20,3
Освоєння виробництва нових видів продукції	13790	11472	15323	19484	22847	7416	53,8

Із наведених даних видно, що впровадження нових прогресивних технологічних процесів за роки реформ скоротилося майже в 5 раз, освоєння виробництва нових видів продукції – в 1,9 рази.

Інновація є **новою для ринку**, коли підприємство, що впровадило інновацію, першим виводить її на свій ринок. Під ринком розуміють уявлення самого підприємства про ринок, де воно діє, і який може складатися з власне підприємства, що звітує, в сукупності з його конкурентами, можливо, з урахуванням географічного аспекту чи типової серії продуктів. Під географічним аспектом мається на увазі ринок, до якого можуть входити як вітчизняні, так і міжнародні підприємства.

Мінімальний рівень новизни для зарахування будь-якої зміни до категорії «інновація» визначається як **нове для підприємства**. Продукт вже може використовуватись (виготовлятися) на інших підприємствах, але якщо він є новим або істотно поліпшеним для даного підприємства, то така зміна розглядається для нього як інновація.

Розглянемо інноваційну діяльність промислових підприємств Харківського регіону. Із загальної кількості промислових підприємств Харківської області, які займалися інноваційною діяльністю у 2010 р., впроваджували інновації у виробництво 147 підприємств або 91,3 % з тих, що займалися інноваціями (табл. 3) [3].

Таблиця 3

Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації

Найменування	Усього підприємств					Відсотків до загальної кількості підприємств, що впроваджували інновації	
	2000	2005	2008	2009	2010	2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8
Усього¹	96	82	97	128	147	x	x
у тому числі - впроваджували нові або вдосконалені методи обробки або виробництва продукції	35	47	35	64	103	50,0	70,1
з них маловідходні, ресурсозберігаючі	12	22	18	16	22	12,5	15,0
- освоювали виробництво інноваційних видів продукції	86	47	46 ²	48 ²	57 ²	37,5	38,8
з них видів машин, устаткування, приладів, апаратів тощо	22	17	19	16	24	12,5	16,3
Реалізовували інноваційну продукцію	107	124	80 ²	84 ²	83 ²	65,6	56,5

¹ З 2006 р. - включені підприємства, які реалізовували інноваційну продукцію

² З 2007 р. - показники наведені за новою методологією

У 2010 році інноваційною діяльністю у промисловості було зайнято 161 підприємство або 19,7 % від загальної кількості обстежених промислових підприємств області проти 135 підприємств (або 15,8 %) у 2009 р. (табл. 4) [3].

У 2010 р. було освоєно 191 інноваційний вид продукції, з яких 62 – належить до машин, устаткування, приладів, апаратів тощо. Також у виробництво впроваджено 877 нових прогресивних технологічних процесів, з них 38 – маловідходні та ресурсозберігаючі (табл. 5) [3].

Таблиця 4

Кількість інноваційно активних промислових підприємств за видами економічної діяльності

Найменування	Кількість інноваційно активних підприємств					
	усього, підприємств				відсотків до загальної кількості промислових підприємств	
	2005	2008 ²	2009 ²	2010 ²	2009	2010
Промисловість	133	110	135	161	15,8	19,7
1. Добувна промисловість	3	1	1	1	4,5	5,0
2. Переробна промисловість	127	105	130	151	16,7	20,2
у тому числі						
- виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	24	18	27	33	17,8	22,9
- легка промисловість	6	1	1	2	2,4	5,3
- хімічна та нафтохімічна промисловість	23	19	25	23	29,8	28,0
- машинобудування	51	49	52	56	22,7	25,0
3. Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	3	4	4	9	7,7	18,0

Таблиця 5

Впровадження прогресивних технологічних процесів та освоєння виробництва нових видів продукції в промисловості

Найменування	Роки				
	2000	2005	2008	2009	2010
1	2	3	4	5	6
Впроваджено нових прогресивних технологічних процесів, процесів	126	112	95	760	877
з них маловідходних, ресурсозберігаючих	33	46	51	275	38
Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, найменувань	810	161	167 ²	197 ²	191 ²
з них видів машин, устаткування, приладів, апаратів тощо	57	64	63	61	62

Обсяг інноваційної продукції, реалізованої промисловими підприємствами Харківської області впродовж 2010 р. (табл. 6) становив 1473,4 млн. грн. або 3,1 % від загального обсягу реалізованої промислової продукції (у 2009 р. – відповідно 1899,2 млн. грн. або 4,7 %) [3].

Таблиця 6

Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн. грн.

Найменування	Роки				
	2000	2005	2008 ²	2009 ²	2010 ²
Усього	1011,01	1903,19	2884,70	1899,18	1473,36
у тому числі продукція, що є новою для ринку	775,89	854,32	1745,29	936,72	944,45
Із загального обсягу поставлено на експорт	209,26	368,70	728,96	960,42	991,22

Як і у попередні роки, у 2010 р. основним джерелом фінансування витрат на інновації були власні кошти підприємств. Їх частка у загальному обсязі фінансування інноваційних витрат (табл. 7) становила 96,8 % (у 2009 р. – 91,8 %); з державного бюджету профінансовано 0,1 % витрат на інновації (у 2009 р. – 6,7 %) [3].

Низькі показники інноваційного розвитку як Харківського регіону, так і України в цілому обумовлені цілим рядом причин. В першу чергу, практично зруйнована схема взаємодії між наукою, освітою і виробництвом, що створює ситуацію, коли унікальні винаходи не знаходять застосування в Україні, згортаються програми під впливом низького платежеспроможного попиту на науково-технічну продукцію.

Таблиця 7

Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності в промисловості

Найменування	Загальний обсяг фінансування				
	2000	2005	2008	2009	2010
Усього, млн. грн.	188,10	592,04	274,84	439,62	525,89
Усього, відсотків	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі за рахунок					
- держбюджету	0,0	0,9	18,9	6,7	0,1
- місцевих бюджетів	-	1,0	2,1	-	0,0
- кредитів	12,6	1,9	8,3	0,0	1,4
- власних коштів	81,0	94,1	70,4	91,8	96,8
- коштів інвесторів вітчизняних	1,8	0,2	0,2	0,7	1,1
іноземних держав	0,9	1,7	0,1	0,4	0,5

Не менш важливими показниками в цьому зв'язку є недостатні, незважаючи на помітне збільшення в останній час, об'єми фінансування академічної і галузевої науки, застарілість матеріальної бази науково-дослідних організацій, а також недосконалість механізмів комерціалізації розробок, які створені за рахунок коштів державного бюджету.

До негативних факторів, які стримують розвиток інноваційної діяльності, як в Харківському регіоні, так і в Україні в цілому, відносяться недосконалість законодавчої бази і недостатня

фінансова підтримка держави. В Україні малі підприємства не можуть реалізовувати навіть малі інноваційні проекти тому, що не мають фінансових ресурсів, наукових кадрів і висококваліфікованих робочих, необхідних для освоєння нових технологій.

Для України було б цікавим вивчити досвід країн Європейського Союзу в сфері створення ефективної мережі науково-дослідних організацій, діяльність яких здійснюється за рахунок бюджетних коштів, і формування механізмів їх взаємодії з виробничим сектором.

Необхідно ініціювати прийняття законів, які встановлюють систему правил для функціонування наукових парків, технополісів, бізнес-інкубаторів. Доцільно розробити міри для сприяння розвитку так званих масових інновацій, які в розвинутих країнах охоплюють до 90 % загальних об'ємів високотехнологічного бізнесу. Необхідно створити умови для розвитку венчурного бізнесу. Перелічені вище міри будуть сприяти створенню в Україні інноваційного середовища в усіх сферах життєдіяльності.

Виходячи з вищезгаданого слід відзначити, що в цілях активізації інноваційної діяльності в Україні, враховуючи ситуацію, яка склалася, необхідно:

по-перше, створення організаційно-економічного механізму, який стимулює весь процес створення нового продукту від розробки ідеї до втілення її в комерційному продукті і проникнення на ринок.

по-друге, сприяти посиленню співробітництва між університетами і академічними установами з метою спільної цільової підготовки кадрів, виконання важливих наукових програм, в том числі і міжнародних, супровід крупних інноваційних проектів.

по-третє, враховувати соціальну направленість світового інноваційного розвитку.

Література:

1. Грозна В.В. Підвищення конкурентоспроможності економіки України як передумова співробітництва з ЄС // Актуальні проблеми економіки. – 2006. - № 11(29). - С. 130-134.

2. Колесник Т.Н., Дрозд А.В. Инновационная деятельность предприятий в Украине // БИЗ-НЕС ИНФОРМ. – 2009. - № 3. – С. 12-14.

3. Головне управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net>.

4. Государственный комитет статистики Украины [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.ukrstat.gov.ua.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2011 р.

УДК 338.22.021.4

ПРИНЦИПЫ ПОСТРОЕНИЯ МЕХАНИЗМА РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ТОРГОВЛИ УКРАИНЫ

Грицай Н.Н., аспирант

Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина

В статье формулируются основные принципы построения механизма государственного регулирования институциональных изменений торговли, основанного на авторской инновационной модели институциональных изменений торговли для целей государственного регулирования.

Ключевые слова: торговля, институциональные изменения торговли, государственное регулирование, модель институциональных изменений торговли, механизм государственного регулирования институциональных изменений торговли.

Basic principles construction government control mechanism institutional changes in trade, based on a model innovative model institutional changes in trade to government control, are formulated in the article.

Keywords: trade, institutional changes in trade, government control, model institutional changes in trade, government control mechanism institutional changes in trade.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**Вісник Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна**

Серія: «ЕКОНОМІЧНА»

№ 970

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Українською, російською та англійською мовами

Комп'ютерне верстання Парамонова Є.Є.

Підписано до друку 26.09.2011 р. Формат 84x108/8
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 39,9. Обл.-вид. арк. 48,1. Зам. № 49/12

Тираж 180 пр.
Ціна договірна

Україна, 61007, м. Харків, майдан Свободи, 4
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Надруковано: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
61007, м. Харків, майдан Свободи, 4, тел. 057-705-24-32
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №3367 від 13.01.2009 р.